

**Refugiehaven i Løgumkloster refugium
I.P. Junggreen-Have
1961**

Google earth, haveanlægget omkranset af refugiebygningerne

Region: Syddanmark

Kommune: Tønder

Adresse: Løgumkloster Refugium, Refugievej 1, 6240 Løgumkloster

Matr.nr.: 1224, Løgumkloster

Arkitekt: I. P. Junggren- Have (1915-2008)

Ejer: Løgumkloster Refugium

Forslagsstiller: Landforeningen for Bygnings- og Landskabskultur

FBB-bebyggelsesmiljø: Stationsby

FBB-kompleks: Anlæg

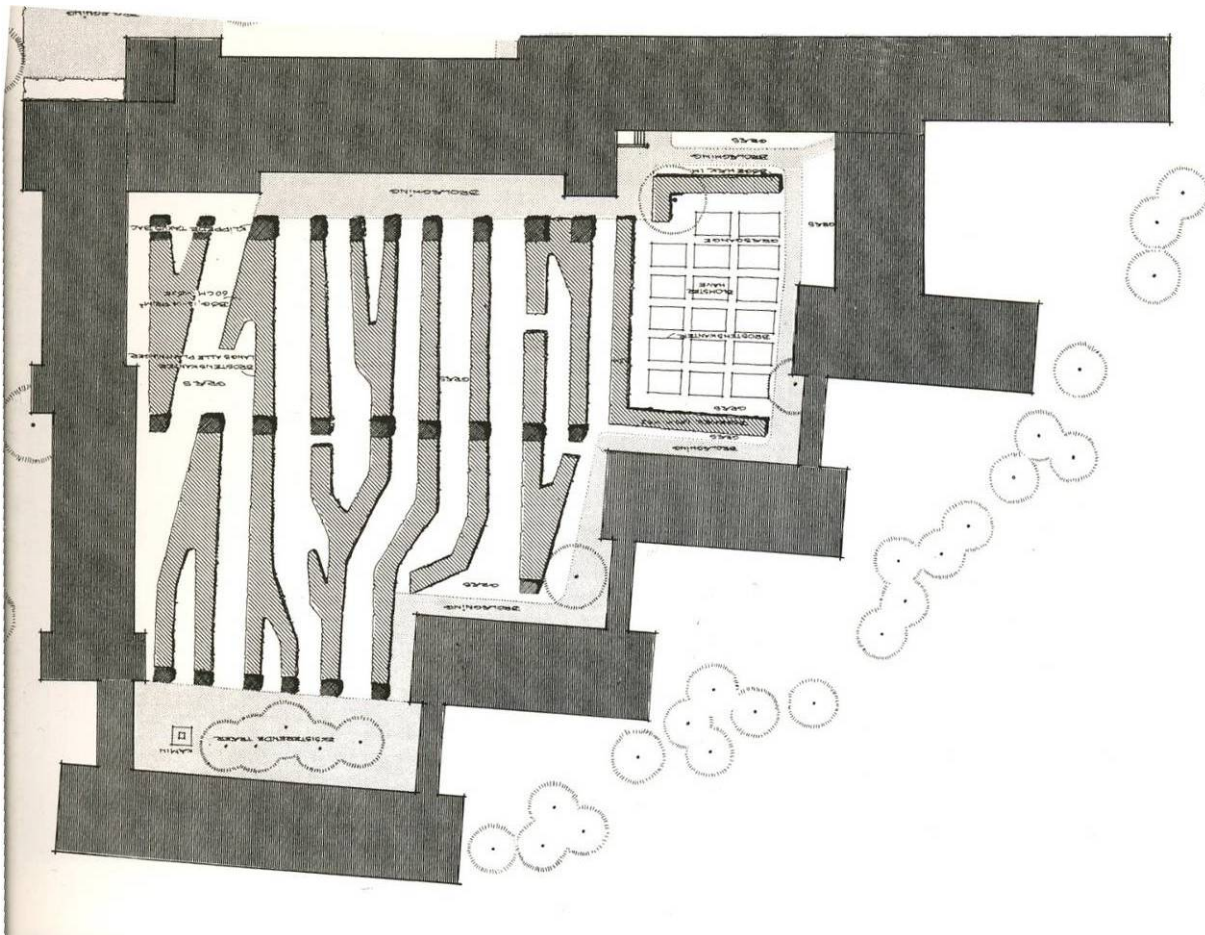
FBB-objekt: Have

Indholdsfortegnelse:

side 2	Fredningsforslaget omfatter
side 3	Baggrund
side 4	Beskrivelse
side 5	Arkitekten
side 5	Vedligeholdelsestilstand
side 5	Havens Historie
side 5	Planforhold
side 5	Kommuneatlas
side 6	Kildehenvisninger

Fredningsforslaget omfatter:

Fredningsforslaget omfatter den have, der er anlagt i Løgumkloster Refugiums gårdrum - samtidig med refugiebygningernes opførelse. Haven måler 55 x 65 meter.

Baggrund:

Gård- og haverummet i hjertet af Løgumkloster Refugium er et fornemt eksempel på dansk, modernistisk havekunst, men har samtidig dybe rødder i såvel middelalderlig som klassisk-inspireret tradition.

Haven er anlagt i tæt samspil med de samtidige, omkringliggende bygninger (1961). Både i sin form og funktion udgør den endvidere en interessant og smuk fortsættelse af den middelalderlige tradition, som Løgumklosters monumentale, dels senromanske dels gotiske kirke- og klosteranlæg (påbegyndt 1225) repræsenterer.

Cisterciensermunke etablerede omkring 1173 et samfund her i Løgum ved Brede Å. Opførelsen af klosteranlægget i sten påbegyndtes 50 år senere, med den for cistercienserordenen karakteristiske grundplan: Et firfløjet kompleks, med kirken som nordfløj og med sove- og kapitelsal, bibliotek, spisesal, køkken fordelt i de øvrige fløje. De fire fløje dannede en lukket indergård, omgivet af en overdækket processionsgang. Uden for klosteranlægget lå stalde, lader og hvad cisterciensernes omfattende landbrug ellers krævede. Endvidere var godgørenhed, gæstfrihed og sjælesorg fra begyndelsen del af munkenes virkefelt.

Refugiet blev oprettet i 1961 i respekt for denne stolte, historisk-åndelige tradition. Det præcist gestaltede gård- og haverum fremtræder i entydig grad som et emblem på denne tradition.

Gård- og haverummet afspejler samme kosmos som den centrale, lukkede indergård i det middelalderlige Løgumkloster-anlæg og udgør samtidig et stilrent eksempel på modernismens fortolkning af havekunstens rumskabende elementer.

Beskrivelse:

Haven er anlagt i et lukket gårdum, omsluttet af Løgumkloster Refugiums bygninger på alle fire sider. Både have og bygninger er skabt i 1961.

Havens grundflade er moduleret i enkle geometriske mønstre, defineret af det sparsomme plantevalg, de præcise linjer og mønstre i såvel sten som tætklippet græs og præcist formede buske, samt solitære træer.

Haverummet består af bøgehække, der danner et spændende non-figurativt mønster. Sammen med græsfladerne inviterer hækkene blikket til at vandre ud over rummet, og de indbyder til en tavs opdagelse til fods af de interessante rum, vinkler, linier og farver - uanset årstid!

Som i middelalderens klostertradition er Haven et lukket rum, en hortus conclusus. Den omslutes af relativt lave bygningsfløje, i røde mursten afbrudt af transparente glaspartier. Gård- og haverummet udgør ikke bare en oase i refugiet. Det sikrer enhver besøgende en stor arkitektonisk, kunstnerisk og meditativ oplevelse. Haven er, sagt kirkeligt, som et lem i legemet.

En mindre del af haven, længst mod øst, udgør et særligt rum i rummet. Bag en lav, formklippet hæk ligger en mindre særhave med aflange bede. Beplantningen består, igen med reference til middelalderens klosterhave (Skt. Gallen-planen fra ca. 820 in memoriam) af flerårige urter og blomster. Bedene er adskilt af tæt klippede græsgange.

Haven er historisk, aldeles moderne og – evig i sit sprog. I.P. Junggreen-Have beviste her en unik evne til at skabe et værk på stedets betingelser og til opfyldelse af brugernes behov og forventninger til både æstetik og meditation. Junggreen-Have brugte både Locus Dei og Genius Loci som en slags abstrakte partnere i dette værk.

Endelig må havens store brugsværdi betones. Den skyldes ikke blot Løgumklosters betydning som sognekirke, pilgrimsål og center for præsters og anden kirkeligt relateret videreuddannelse, men i høj grad også refugiets målsætning og program, der når et stort og sammensat publikum.

Selve ordet 'kloster' kommer fra det latinske 'claustrum' ('cloitser' på engelsk), som betyder overdækket rundgang. Ordet referer konkret til rundgangen på klosterbygningernes inderside. Rundgangen blev anvendt til procession, bønner og meditation – og som praktisk fællesåre. Fra den overdækkede gang havde munkene eller nonnerne udsyn til klosterets gårdum/gårdhave. Sidstnævnte har altid været et åbent rum, underopdelt af planter og stier og evt. forsynet med en central placeret brønd – som billede på livets kilde. Netop denne typologi er det, at Jungreens-Have arbejdede videre med i Løgumkloster Refugiums have. Beplantningen er så lav, at man kan lade

blikket vandre, uden at blive bremset eller på anden måde forstyrret, og langs bygningens mure er der etableret en sti, som også refererer til og respekterer den traditionelle rundgang i et 'Claustrum'

Arkitekten:

I.P. Junggreen-Have (1915-2008)

I.P.Junggreen-Have nævnes ofte i samme åndedrag som C.Th. Sørensen, Sven Hansen og Sven-Ingvar Andersson, altså de vigtigste repræsentanter for det 20.århundredes danske landskabsarkitektur og dens livtag med den internationale modernisme.

I.P. Junggreen Have gjorde sig også gældende inden for kunsthåndværk, skulptur og grafisk design, han var konsulent for Nationalmuseet og Fyns Stift, samt underviser ved Arkitektskolen i Århus, men perlen blandt alle hans værker, incl. de stort anlagte, offentlige anlæg ved Åbenrå, er og bliver Haven i Løgumkloster.

Vedligeholdelsestilstand:

Havens vedligeholdelsestilstand er god

Havens historie:

Haven har kun været ejet af Løgumkloster Refugium siden anlæggelsen

Planforhold:

I forbindelse med de nuværende planer om en bygning i haven, har Tønder Kommune udarbejdet en lokalplan

Kommuneatlas:

Kommuneatlas Løgumkloster, udgivet i 1999. Kirken og klosteret er kort omtalt på side 18, men refugiet er ikke beskrevet.

Kildehenvisninger:

Kristelig Dagblad, foto

FBB – www.kuas.dk/fbb

Dansk Havekunst bind III s. 116-117

Landskab nr. 5 1981 s. 106-112

Arkitektur nr.5 1965 s. 196-204

Trap Danmark s. 353

www.loegumkloster-refugium.dk

www.loegumkloster-kirke.dk